

İstanbul Sözleşmesi neden iptal edildi?

Mücahit GÜLTEKİN

26 Mart 2021

<https://www.milligazete.com.tr/makale/6815498/mucahit-gultekin/istanbul-sozlesmesi-neden-iptal-edildi>

Bu soruya cevap vermeye çalışacağım. Ama öncelikle İstanbul Sözleşmesi'nin feshinde emeği geçen herkese tebriklerimi ve teşekkürlerimi iletmek istiyorum. Burada pek çok kişi ve kurumun ismini sayabiliriz, hepsinin büyük emeği ve alın teri var bu kararın alınmasında. Fakat en büyük katkının toplumsal cinsiyet mevzuatından canı yanan, acı çeken ve ülkemizin geleceğini dert eden halkımızdan geldiğini düşünüyorum. 7 Ağustos 2020 tarihinde "İstanbul Sözleşmesi İptal Edilecek mi?" başlığıyla yazdığımız bir yazıda şöyle demiştik:

"İstanbul Sözleşmesi iptal edilecek mi?

Ben buna yürekten inanıyorum. Bu bir başlangıç, daha fazlası da olacak.

Ama şu kadarıyla bile, çok büyük bir kazanımdır olan bitenler. Bu tartışma tabanda başlamıştır. Dernek salonlarında, ev sohbetlerinde, WhatsApp gruplarında başlamış ve en yukarıya kadar ulaşmıştır.

Toplumsal cinsiyet yasalarının mağdurları boyunlarını büküp oturmamışlar, ses çıkarmışlardır. Bunların içinde "tweet atmasını bilmeyenler" bile vardı başlangıçta, ben buna şahit oldum. Birkaç yıl önce, kocası hapiste olan genç evlilik mağduru bir kadın, üyesi olduğum bir WhatsApp grubunda "Abla nasıl tweet atacağım?" diye sormuştu. Anlattılar, öğretiler. O da, "Kocamı bırakın, ailemi dağıtmayın!" dedi sosyal medyada.

İşte bu tweet atmasını bilmeyenler, bugün toplumsal cinsiyet yasalarını sallıyor. (...)

Onlar bugün Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni sallıyor, yarın kendi sözleşmelerini yazacaklar inşaallah..."

İşte yazımızın başlığında sorduğumuz sorunun asıl cevabı kanaatimce bu satırlardadır. İşin farkında olanlar, acısını çekenler ama dili dönmeyen, eli kalem tutamayan, etkili-yetkili çevresi olmayan, zayıf düşürülmüşlerin sesini kimsesizlerin Rabbi Allah işitmiş ve bağıri yanıkların gönlüne küçük bir hediye göndermiştir.

Bu bağlamda, bir-iki yıldır ortalıkta dolaşan bir manipölasyona da cevap vermek istiyorum. Çünkü bazıları sözleşmenin iptal edilmesine ilişkin kendilerince komplo teorileri üretiyor. En çok kullanılan argümanlardan biri şu: İstanbul Sözleşmesi 2011’de imzalandı, 2019’a kadar kimseden ses çıkmadı; sonra birileri “düğmeye bastı” birden gürültü koptu.

Bu arkadaşlar filmin final sahnesine yetişmiş olanlar, pek çoğu öncesinden habersizler, bilgi eksiklikleri var; bazıları da belki habersizmiş gibi davranıyor. Bu tepki nereden çıktı, nasıl yaygınlaştı, lütfedip araştırmıyorlar. Sürece bakıldığında 2013 yılından itibaren eleştirilerin başladığını, bu konuda raporlar hazırlandığını, basın açıklamaları yapıldığını görmek mümkün. Bu birikimle birlikte yıllar içerisinde tepkiler ve eleştiriler artmış, son yıllarda görmezden gelinemeyecek seviyeye ulaşmıştır. Yoksa siyasetler durduk yerde böyle bir karar almış değillerdir. Pek çok siyasi yetkili, sivil toplumla buluştukları her yerde “İstanbul Sözleşmesi ve toplumsal cinsiyet” eleştirileriyle, soru ve sorgulamalarıyla karşılaştılar. Yukarıda da ifade ettiğim gibi, tabandan yukarıya doğru bir muhalefetin sonucunda bu karar ortaya çıktı. Kuşkusuz yetkililer de bu sese kulak verdiler, duyarsız kalmadılar. Halkın bu talebini karşılıksız bırakmadılar.

Ama dediğim gibi, eğer güzel bir sonuç alındıysa, öncelikle, samimiyetinden başka elinde hiçbir şeyi olmayanların duaları, çabaları ve alın terleri var bunun arkasında.

Bu sonuçtan alınması gereken dersler, ibretler olduğunu düşünüyorum. Oluşturulan istifhamların, manipölasyonların bu ibretleri ve nimetleri görmeye engel olmaması gerekir; aksi nankörlük olur. Her şeyden önce uluslararası bir sözleşme, Avrupa’dan bize dayatılan bir sözleşme (benim bildiğim kadarıyla) ilk defa halktan yükselen bir tepki karşısında geri çekildi. İnsanlar cami önlerinde bildiri dağıttılar, sosyal medyada bilgilendirici mesajlar paylaştılar, yetkililere mektuplar gönderdiler, ziyaretler yaptılar vs...

Peki halkın bu tepkisinin karşısında kimler durdu? Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Konseyi, ulusal ve uluslararası şirketler, Avrupa’dan gelen hibelerle çalışan STK’lar... Korku salmaya çalıştılar, tehditler yaptılar, manipölasyonlar ürettiler. Ama halkın “kırmadan-dökmeden” sabırlı ve ısrarlı bir şekilde taleplerini sürdürmesi bu dayatmaların boşa çıkarılabileceğini gösterdi. Bu sonuç, “yapamazsınız, edemezsiniz” söylemlerinin karşısında halkımıza bir özgüven ve moral verdi diye düşünüyorum. Bu, İstanbul Sözleşmesi’nin feshedilmesinin en önemli nimetidir kanaatimce. Pratik sonuçlarından daha önemlidir.

Şüphesiz ne İstanbul Sözleşmesi bütün sorunların kaynağıdır ne de bu sözleşmenin feshedilmesi her şeyi ak-pak yapacaktır. Önemli olan bu sözleşme ve benzerlerinin taşıdığı

zihniyetin, kavramsal sistemin bütün mevzuatlardan arındırılması, özgür ve bağımsız bir şekilde yeni müfredatların, mevzuatların oluşturulmasıdır. Bu da yapılabilir, yeter ki buna inanılsın, yeter ki toplumun önünde duran sorumlular “pompalanan manipülasyonlara, vesveselere, vehimlere” aldırmadan gereken gayreti gösterebilir. Bu uzun bir süreçtir. Kökleri 250 yıla dayanan yapısal Batılılaşmanın verdiği komplekslerden, handikaplardan kurtulmak kolay değildir.

Burada bir noktaya daha değinmekte fayda görüyorum. Yıllarca Avrupa'nın siyasi ve kültürel hegemonyasını kırmaktan, onların yalan-dolan ve sömürülerinden bahseden bazı kişilerin, öncülerin ve kalemlerin bu sonuca en azından öncelikle bir “elhamdülillah” demesi gerekirdi. Kaygılar, eksiklikler, problemler elbette ki dile getirebilir, bunlar gereklidir de. Ama maalesef, kadını ve erkeği nasıl tanımlayacağımızı; kadına ve erkeğe nasıl davranacağımızı bize öğretmeye çalışan bir Avrupa Konseyi sözleşmesini arkalayan, sözleşmenin feshedilmesini sorunsallaştıran “şimdi ne olacak, kadınlar korumasız kaldı!” diyerek ona sahip çıkan söylemlere de şahit olduk. Dediğim gibi, yüzyılların zaman içinde giderek katmerli hale getirdiği bir sorundan bahsediyoruz. Eğer bugün bir kitle bu sorunun kaynaklarından birine “hayır!” demiş ise bu takdire şayan değil midir? Olması gereken bu kişilerin yanında durup, “Tamam buraya kadar güzel ama bundan sonrası için şunları yapmak, kendi içimizdeki şu problemleri de gidermek gerekiyor!” şeklinde eğitici, yapıcı ve yol gösterici bir tutum takınmak değil midir? Ama bunların hiçbirini söylemeyip, İstanbul Sözleşmesi'ne mahkûmmuşuz gibi bir söylemin arkalarında durmaları mahcubiyet vericidir. Eğer bu kişiler, alınan bu sonuca destek vermiş olsalar benim kanaatim kaygı duydukları eksiklik ve yanlışlıklar giderilecek, en azından mesafe alınacaktır.

Şunu da ifade etmek istiyorum; bugün bu ülkede İstanbul Sözleşmesi'nin şiddeti önleyeceğine inananların hiçbirini hasım olarak görmüyoruz. Bizim itiraz ettiğimiz nokta, Batılı merkezlerden ithal ettikleri düşüncelere taşıyıcılık yapmaları, Avrupa'nın dayatmalarına aracılık etmeleridir. Soruyorum bu kişilere: Toplumsal cinsiyet adına savundukları hangi kavram kendilerindir? Hangi teoriyi kendileri üretmişler? Hangi politika, hangi strateji ve yöntem kendi zihinlerinden çıkmıştır? Batılı merkezlerde üretilen teorileri/politikaları savunmanın adı özgürlük müdür, yoksa hegemonyaya boyun eğmek, taşıyıcılığını yapmak mıdır?

Şüphesiz bu itiraz “bir şey Batı'da üretildiyse yanlıştır” gibi kategorik bir reddetmeye dayanmıyor. Bilakis oralarda üretildiyse kategorik olarak kabul eden, onları sorgulatmayan, tartışmayan totaliter tutuma itiraz ediyoruz.

*

Son olarak gazetemizin Genel Yayın Yönetmeni Mustafa Kurdaş'a ve Millî Gazete emekçilerine de tebrik ve teşekkürlerimi iletmek istiyorum. Konuyu defalarca manşetlere taşımasının yanında İstanbul Sözleşmesi'nin feshi için özel bir nüsha yayınladı, o nüshada yayınlanan yazıları kitaplaştırdı. Bu konunun sancısını çeken kişilere, kurumlara mikrofonunu uzattı, sayfalarını açtı. Millî Gazete'nin bu kararlı duruşu kimilerinin kafalarında oluşan istifhamları dağıttı, konunun doğru anlaşılmasına yardımcı oldu.

Nihayetinde bütün övgüler Allah'a ulaşır. Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'adır. Bugün onun yardımına, inayetine ve ihsanına çok daha fazla ihtiyacımız var.

“Ey Rabbim! Doğrusu bana göndereceğin her hayra muhtacım!” (Kasas Sûresi, 24)